

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 091 281/99-1031
Signatura: ni6cs101

Oblastní pracoviště č. 9 Hradec Králové
Okresní pracoviště Rychnov nad Kněžnou

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Častolovice, okres Rychnov nad Kněžnou Komenského 209, 517 50 Častolovice
Identifikátor ředitelství:	600 097 439
IZO:	102 390 606
Ředitel školy:	Jiří Kalousek
Zřizovatel:	Obec Častolovice, Masarykova 10, 517 50 Častolovice
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Rychnov nad Kněžnou, Javornická 1501, 516 01 Rychnov nad Kněžnou
Termín inspekce:	26. a 27. duben 1999
Inspektoři:	Mgr. Květoslava Dřevíková, Mgr. Jana Kocábová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Následná inspekce
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Výroční zpráva o činnosti Základní školy v Častolovicích za školní rok 1997/98, Výroční zpráva o hospodaření Základní školy v Častolovicích za rok 1998, Plán práce Základní školy Častolovice na školní rok 1998/99, plán práce metodických sdružení ve škole, informační výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení od 1. ledna 1999, zápisy z pedagogických rad, čtvrtletní práce z matematiky, třídní knihy některých tříd, žákovské knížky z 2., 5. a 9. třídy, hospitační záznamy ředitele školy a jeho zástupkyně, záznamy o absenci zaměstnanců školy, obecní časopis Zdroj, pracovní materiály pro provozní porady, záznamy z rozhovoru s ředitelem školy, zástupkyní ředitele školy a výchovnou poradkyní, záznamy z prohlídky prostor využívaných školou.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní škola Častolovice ve školním roce 1998/99 je organizována jako jedenácti třídní s výukou od 1. do 9. ročníku. Celkem ji navštěvuje 230 žáků, což je o deset více,

než je stanovená kapacita školy v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Součástí školy jsou dvě oddělení školní družiny se zapsanými 50 žáky, v souladu s kapacitou. Škola není právním subjektem, je zálohovanou organizací.

Následná inspekce byla zaměřena na:

1. reakci na doporučení vyplývající z inspekční zprávy komplexní inspekce ze dne 7. - 14. října 1996 (č.j. K-10-03/9697-333),
2. zjištění nových skutečností v řízení školy před periodickým hodnocením ředitele školy.

1 Reakce na doporučení vyplývající z inspekční zprávy

Zlepšit vybavenost učebními pomůckami (druhý stupeň školy) :

Z omezených finančních zdrojů školy (neboť škole již nebyly poskytnuty peníze na nově vzniklé kapacity a od roku 1996 poklesl příspěvek na žáka z 1 000 na 350 Kč) byla modernizována a dovybavena učebna informatiky. Téměř polovina počítačů je typu Pentium, škola však není připojena na počítačovou síť Internet. Dále byly zakoupeny učební pomůcky pro fyziku a pro hudební výchovu včetně technického vybavení (CD přehrávač, věž) a učebny byly vybaveny nástěnkami pro výukové účely.

V roce 1998 bylo použito na učební pomůcky 39 300 Kč z rozpočtu ŠÚ Rychnov nad Kněžnou, 30 300 Kč na knihy, učební pomůcky a tisk a 52 800 Kč na výpočetní techniku z rozpočtu OÚ Častolovice.

Z dotace od firmy BESIP byly doplněny a opraveny pomůcky pro výuku dopravní výchovy. Letní učebna školy v době konání inspekce ještě nebyla zařízena, ale nábytek již byl objednan. Vybavení pomůckami pro tělesnou výchovu zůstává pouze základní.

Došlo k dílčímu zlepšení ve vybavenosti školy, je nutno i nadále postupně zlepšovat materiálně technické vybavení pro výuku žáků. Doporučení trvá.

Zlepšení podmínek pro výuku tělesné výchovy žáků školy:

Škola používá pro výuku tělesné výchovy tělocvičnu sokolovny naproti škole, výjimečně i posilovnu FIT centra v téže budově a objekt přilehlé sokolské zahrady. Vše je v majetku obce.

Byl vypracován projekt rekonstrukce sokolské zahrady, která v současné době nevyhovuje k výuce atletiky a her, ale z nedostatku finančních zdrojů zatím nedošlo k zahájení výstavby. Předložený projekt počítá se třemi hřišti (kopaná, odbíjená, košíková), doskočištěm, běžeckou rovinkou, vržištěm, běžeckým okruhem a konstrukcí se šplhadly.

V ročním plánu školy je obsažen i záměr vybudovat dopravní hřiště v areálu školy, zatím není tato akce finančně pokryta.

Stav zůstal reálně nezměněn, doporučení trvá.

Vybavit školní dílnu, zajistit výuku předmětu praktické činnosti:

Školní dílna byla vybavena pracovními stolky i potřebným nářadím, výuka technických prací je zajištěna s odpovídajícími časovými dotacemi v jednotlivých ročnících dle vzdělávacích programů školy.

Byla dokončena i učebna rodinné výchovy doplněním pracovních stolků pro výuku šití.

Doporučení splněno.

Zlepšit úroveň vedení tematických plánů učiva:

Kontrolou předložených tematických plánů učitelů byl zjištěn kvalitativní posun ve zpracování těchto materiálů vzhledem k zaměření na konkrétní podmínky školy i časové rozvržení učiva. Ředitel školy má v počítačové formě zpracovány stručné tematické plány školy pro vzdělávací program Základní škola č.j. 16 847/96 - 2, které mu slouží ke kontrole plnění tematických okruhů v jednotlivých ročnících.

Doporučení splněno.

Zpřesnit zápisy pedagogických pracovníků do žákovských knížek:

Kontrolou notýsků a žákovských knížek vzorku žáků ve 2., 5. a 9. ročníku byla zjištěna různá úroveň zápisů, od přesných formulací s uvedením konkrétního učiva u klasifikace (v převážné míře případů) až po obecná málo vypovídající hesla. Rovněž úroveň záznamů informačního charakteru pro rodiče a slovní hodnocení byla rozdílné kvality.

Úvodní písemné záznamy o rodičích, telefonech atd. u žáků devátého ročníku byly neúplné a často byly zapsány s nedostatečnou grafickou a jazykovou úpravou.

Přestože došlo k dílčímu zlepšení, doporučení trvá.

Při vzájemných hospitacích seznamovat vyučující s alternativními formami vyučování:

Kontrolou záznamů v třídních knihách bylo zjištěno, že ke vzájemným hospitacím téměř nedochází. Z hospitačních záznamů vedení školy lze pouze částečně zjistit, zda výuka kromě frontálního způsobu vyučování probíhala i alternativními formami.

Doporučení trvá.

Jmenovat zástupce ředitele školy

Kromě ředitele školy, který má pedagogickou a odbornou způsobilost pro předměty druhého stupně základní školy, působí ve funkci zástupkyně ředitele školy vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro první stupeň základní školy. Od 1. září 1998 byla ustanovena i výchovná poradkyně školy. Byly vytvořeny předpoklady pro odborné řízení prvního i druhého stupně a bylo odborně zajištěno vedení výchovného poradenství.

Úkol splněn.

Zajistit změření intenzity osvětlení ve třídách staré části školy

Vzhledem k napjatému rozpočtu obecního úřadu nebylo doposud provedeno měření intenzity osvětlení ve staré budově, rovněž tak rozvod elektrické energie a rekonstrukce osvětlení v původní budově nebyly provedeny.

Úkol trvá.

Z osmi doporučení bylo reagováno na všechna, z nichž se kompletně podařilo splnit tři, dvě pouze částečně. Ostatní tři doporučení především z důvodu nedostatku finančních prostředků nebyla zatím splněna.

2 Zjištění nových skutečností v řízení školy před periodickým hodnocením ředitele školy

Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Ve škole neexistuje samostatně rozpracovaný plán kontrol, kontrolní činnost je však podrobně zahrnuta v Plánu práce Základní školy Častolovice na školní rok 1998/99. V měsíčních plánech činnosti školy je kontrolní činnost často určena i svou frekvencí.

Kromě kontroly výchovně-vzdělávacího procesu ve škole formou hospitací ředitele školy a jeho zástupkyně je kontrolní činnost dle plánů zaměřena na bezchybné vedení školní dokumentace, na úroveň vedení žákovských sešitů, úplnost údajů v žákovských knížkách, realizaci předepsaných čtvrtletních prací, kontrolu pořádku a dodržování školního řádu.

Chování a prospěch žáků jsou pravidelně sledovány a vyhodnocovány při pedagogických radách, z kterých byly předloženy podrobné zápisy. Celostátní srovnávací testy (např. Kalibro) použitelné na zjištění úrovně znalostí žáků v různých předmětech nejsou z finančních důvodů ve škole využívány. Interní kontrolní testy jsou realizovány pouze na prvním stupni. Žáci se zúčastňují olympiád v přírodovědných předmětech a českém jazyce, většinou se jedná o školní popř. okresní kola. Inspekce namátkově zkontrolovala čtvrtletní práce z matematiky v několika třídách a zjistila, že jejich oprava je důsledná a jejich analýzy jsou prováděny vždy bezprostředně po jejich realizaci.

Hospitační činnost směřuje k sledování různých jevů a jejich vyhodnocování a k vyhodnocování vlastní práce vyučujících. Jsou sledovány motivační schopnosti jednotlivých pedagogů, jejich metody a formy práce, schopnost aplikace učiva v praktických situacích, zpětná vazba, využití didaktické techniky, diferencovaný přístup k žákům ap. Z předložených hospitačních záznamů je zřejmé, že se nejedná o formální kontrolní činnost, neboť tyto záznamy obsahují i závěry, ve většině případů navrhovaná opatření pro zlepšení práce pedagogů i poznatky vhodné pro zobecnění a projednání na pedagogických radách.

Hospitační záznamy nejsou realizovány z hodin různých výchov, vedení školy rovněž nemá přehled o průběhu výuky v suplovaných hodinách. V průběhu školního roku 1998/99 uskutečnil ředitel školy 12 hospitací (předloženo 7 zápisů), zástupkyně uskutečnila 11 hospitací (předloženo 9 záznamů). Písemné analýzy sledovaných hodin jsou vždy podepsány jednotlivými vyučujícími.

Na pedagogické radě začátkem školního roku byly vyučující seznámeni s kritérii pro hodnocení své práce a tedy pro finanční odměňování. Osobní příplatky jsou značně diferencované na základě kvality i kvantity práce.

Přehled nepřítomnosti zaměstnanců na pracovišti vede zástupkyně ředitele v sešitě, včetně důvodů absence. Převažuje vlastní nemoc či ošetřování dítěte. Analýza či statistické přehledy dlouhodobé absence žáků a učitelů nejsou zpracovávány. Zastupování nepřítomných pedagogů se nepodařilo v letošním školním roce zcela úspěšně vyřešit u dlouhodobých absencí vyučující prvního ročníku (kde se vystřídal čtyři učitelky) a ve výuce anglického jazyka, kde bylo velmi obtížné sehnat vyučující. Tato situace vyvolala nespokojenost rodičů, vedení školy ji řešilo v rámci svých možností a kompetencí.

Kontrolní systém ve škole je průměrný, negativa a pozitiva jsou v rovnováze.

Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém

Porady vedení nejsou pravidelné, jejich frekvence se řídí potřebou řešit aktuální problémy. Z nich jsou zpracovávány písemné výstupy jako pokyny a informace pro vyučující. Pracovní porady jsou vedením školy svolávány zhruba jedenkrát za čtyři až šest týdnů, vyučující dostávají s předstihem pracovní materiály obsahující program nadcházející porady. Tím je zajištěna možnost přípravy vyučujících na řešení některých problémů. Porady třídních učitelů se konají pouze ojediněle. Pedagogické rady předcházejí zpravidla ukončení čtvrtletního klasifikačního období. Zápisy z nich byly inspekci předloženy. Metodická sdružení mají svoje plány, písemné závěry z jejich schůzek však nejsou realizovány.

Přenos informací se uskutečňuje také prostřednictvím nástěnek s aktuálním obsahem ve sborovně pro vyučující (např. měsíční plány) a na chodbě pro rodiče a žáky (informace o dalším studiu, sportovní akce ap.). Školní rozhlas je zatím zaveden pouze v části školy, v současné době není využíván.

Informace se k žákům dostávají prostřednictvím již zmiňovaných nástěnek, ale i při pravidelně jedenkrát za měsíc konaných třídních hodinách, o nichž jsou zápisy v třídních knihách. Také výchovná poradkyně se setkává se žáky a informuje je ve třídách i při individuálních pohovorech ve své pracovně. Přípomínky žáků k životu ve škole jsou přijímány vedením školy, jsou však ojedinělé a řeší se aktuálně. Školní časopis nebyl zatím založen.

Vnější informační systém

Informační schůzky s rodiči se uskutečňují třikrát ve školním roce, mezi těmito termíny dostávají rodiče i písemné informace o prospěchu svých dětí. Žakovské knížky, které byly zkontrolovány u druhé, páté a deváté třídy, jsou také účinným prvkem vnějšího informačního systému, neboť jsou do nich důsledně zapisovány známky a jsou prokazatelně kontrolovány rodiči.

Škola se prezentuje jako člen Asociace školních sportovních klubů, jehož akcí se zúčastňuje.

V každém čísle časopisu obce Častolovice s názvem Zdroj jsou pravidelné informace o škole. Ojediněle se objevují informace i v denním tisku Orlické noviny (dopravní výchova ve škole).

Informační nástěnky o životě školy jsou umístěny na Obecním úřadě v Častolovicích a v dalších dvou vitrínách v obci.

Do povědomí veřejnosti se dostává škola i díky akcím, na kterých se podílejí žáci školy (vítání nových občánků, úklid veřejných prostranství ap.), popř. akcím, které vedení školy organizuje (zápis dětí do školy, ples školy, dětský den, dětský karneval ap.).

Informační systém je spíše nadprůměrný.

Výroční zpráva

Byla předložena Výroční zpráva o činnosti Základní školy v Častolovicích za školní rok 1998/99 a její obsah porovnáván s § 17e zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Její grafická a obsahová úroveň je velmi dobrá a všechny body vyjmenované ve zmiňovaném paragrafu daného zákona, které má tato zpráva zejména obsahovat, jsou v ní zabudovány. Přehled prospěchu a výchovných opatření v jednotlivých třídách je zpracován ve formě výstižných přehledných grafů, jsou zde však zohledněny pouze výsledky za 2. pololetí školního roku 1997/98. Ve výroční zprávě jsou naznačeny i plány pro budoucí školní rok, které vycházejí z hodnocení uplynulého období a z ekonomické reality školy. Dle dalších předložených materiálů a zjištění během inspekce je možno konstatovat, že obsah výroční zprávy koresponduje s reálnou situací ve škole.

Inspekce dále kontrolovala Výroční zprávu o hospodaření Základní školy v Častolovicích za kalendářní rok 1998. Také její grafické zpracování je velmi přehledné a její obsah vyčerpávající v oblasti informací o výdajích a příjmech školy.

V zápisech z pedagogických rad z června 1998 a z ledna 1999 je zmínka o projednání obou těchto zpráv před pracovníky školy.

Úroveň zpracování obou těchto zpráv je spíše nadprůměrná.

ZÁVĚRY

Následná kontrola jednoznačně prokázala, že ředitel školy ve spolupráci se zřizovatelem a ŠÚ reagoval na doporučení ČŠI uvedená v inspekční zprávě z komplexní inspekce. Podle ekonomických a provozních možností doporučení průběžně realizuje. Ve své řídicí práci funkčně využívá výpočetní techniku, má celkový přehled o dění ve škole, cílevědomě ve spolupráci s ostatními zaměstnanci a zřizovatelem vytváří podmínky pro kvalitní práci základní školy. Je přístupný kritice. ČŠI doporučuje setrvání ředitele školy ve funkci i v dalším období a nepožaduje vypsání konkurzu.

Pro další zlepšení práce školy inspektorky ČŠI navrhuje tato doporučení:

- K financování rekonstrukce Sokolské zahrady na víceúčelové hřiště se snažit získat grant z programu protidrogové prevence a sružit finanční prostředky s prostředky zřizovatele, popřípadě dalších subjektů.
- Kontrolovat průběh výchovně vzdělávací činnosti i v suplovaných hodinách, přijímat účinná opatření ke zkvalitnění výuky ve třídách, kde dochází k častému střídání vyučujících.

- Iniciovat vzájemné hospitace a umožnit přenos informací o netradičních formách vyučování.
- Při zpracování výroční zprávy zahrnovat do výsledků vzdělávání obě pololetí školního roku, popř. porovnání těchto období.
- Zvážit možnost využívání celostátních srovnávacích testů (např. Kalibro) k hodnocení vzdělávacích výsledků.
- V žákovských knížkách dbát důsledněji na vyplnění informací o rodičích, provádět konkrétnější zápisy o učivu, z kterého byl žák zkoušen.

razítko

Podpisy inspektorek: vedoucí týmu Mgr. Květoslava Dřevíková v. r.

členka týmu Mgr. Jana Kocábová v. r.

V Hradci Králové dne 10. května 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzal dne 17. května 1999

razítko

Podpis ředitele školy Jiří Kalousek v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	1999-06-07	091 372/99 -1031
Školský úřad:	1999-06-07	091 371/99 -1031

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
1999-05-19	336/99	Bylo doručeno vyjádření ŘŠ (doplnění údajů).